

تولید ملی

شعارهایی که در یک جامعه و در یک سیستم حکومتی مطرح می‌شوند، از یکسونشانه اعتقادات، باورها و زیربنایی تفکراتی مجموعه آن جامعه بوده، و از سوی دیگر شاخص‌های حرکت آن جامعه بسمت و سوی چارچوبهای ترسیم شده از طرف آن حکومت محسوب می‌شود.

انقلاب اسلامی ایران با طرح شعارهایی که برگرفته از عمق اعتقادات مذهبی و ملتی مردم بود، حرکت خود را آغاز نمود و در طول سالیان، راه پر فراز و نشیبی را پیمود. اینکه در این راه تاچه حد در تحقق شعارهای انقلاب موفقیت حاصل شده، چیزی است که احتیاج به بررسی دقیق و موشکافانه و همه جانبه دارد. همه جانبه از این بابت که ممکن است حرکت انقلاب اسلامی در بعضی زمینه‌ها موفق، در برخی کم موفق و در پاره‌ای موارد هم ناموفق بوده باشد. به عنوان مثال وقتی در ابتدای پیروزی انقلاب و در مقطع زمانی اولین رأی گیری عمومی، امام امت و بنیانگذار جمهوری اسلامی در نامگذاری حکومت آینده فرمودند: جمهوری اسلامی، نه یک کلمه کم، نه یک کلمه زیاد، نه

تنها در تحقق یکی از اساسی‌ترین شعارهای مردم مسلمان ایران پای فشند، بلکه خط مشی حکومت انقلاب را نیز برای آینده ترسیم کردند. دیگر شعارهای انقلاب نیز بمفهوم دورنمای حرکت حکومت و مردم بوده و اهداف متعالی آنرا نمایان می‌سازد.

استقلال بعنوان شعاری زیربنای قبیل از پیروزی انقلاب اسلامی مطرح بوده و نشان می‌دهد که حکومت انقلابی ایران بنا دارد در زمینه‌های مختلف سیاسی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و... مستقل بوده، مستقل حرکت کرده و این استقلال را برای همیشه سرلوحه خویش قرار دهد.

مسئله تولید ملی بعنوان یکی از شاخصه‌های استقلال اقتصادی در جوامع مختلف مطرح بوده و استواری گامهای مستقل دریک سیستم اقتصادی، بستگی تام و تمام به مسئله تولید و نحوه آن در جامعه دارد. دارو بعنوان یک کالای استراتژیک و داروسازی بعنوان یک صنعت مهم و اساسی از اهمیت خاصی برخوردار بوده و تولید ملی آن، گامی در جهت خودکفایی و استقلال اقتصادی محسوب می‌شود. البته تولید مواد اولیه داروئی بعنوان اجزای تشکیل دهنده یک دارو، و ترکیب این مواد برای ساخت دارو، دو مقوله جدای از هم بوده و باقیستی در دو جهت مختلف مورد ارزیابی قرار گیرند. البته چون بحث در رابطه با دارو مطرح است، لذا باقیستی صنعت داروسازی یعنی هنر ترکیب مواد اولیه داروئی برای ساخت یک فرمولاسیون جدید مورد بررسی واقع شود.

نگاهی به داروسازی قبل از پیروزی انقلاب اسلامی، این نکته را آشکار می‌کند که نظام داروئی آنzman در اختیار شرکتهای چند ملیتی بوده و سایه شوم اینگونه شرکتها هرگز اجازه نشوونما کارخانجات داروسازی ملی را نمی‌دادند. اینکه از واژه ملی نام می‌برم به این خاطر است که در آنzman بجز چند کارخانه داروسازی صدرصد ایرانی، کارخانجات داروسازی دیگر که تعدادشان کم هم نبود، گرچه دارو را در داخل ایران می‌ساختند، لیکن از یکسو داروها یشان جنبه حیاتی نداشت و از سوی دیگر فرمولاسیونهای آنها کلاً در کشور مادر تهیه شده و در اینجا تنها کار مونتاژ انجام می‌شد. در حقیقت آنجه که قبل از پیروزی انقلاب اسلامی براینگونه کارخانجات داروئی مترتب بود، نه صنعت، که در واقع استفاده از نیروی کار ارزان در واحدهای تولیدی تحت نظارت و کنترل شرکتهای چند ملیتی بود. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، با کوتاه شدن دست بیکانگان و پیاده شدن نظام نوین داروئی، داروسازی مملکت سمت و سوی تولید داخلی به خود گرفت. حذف داروهایی که جنبه‌های غیردرمانی آنها بر اثرات درمانیشان برتری داشت و همچنین اجرای طرح ژئویک، یعنی استفاده از اسامی شیمیائی بجای بکار بردن نام تجاری موجب گردید تا داروسازی مملکت گامهای اولیه را در راه خودکفایی محکم و استوار بردارد. مرور زمان باعث شدکه ضمن توسعه کارخانه‌های موجود و راه اندازی کارخانه‌های جدید، داروهای بیشتری نیز در داخل فرموله شده و بموازات آن از واردات کاسته شود.

لذاست که امروز بیش از ۹۰ درصد داروها در داخل تولید شده و تلاش برای ساخت درصد بیشتری از داروها کماکان ادامه دارد. البته این نکته راهم درنظر داشته باشیم که مصرف پائین بعضی اقلام، انحصاری بودن دارو و تکنولوژی بالای فرمولاسیون، از جمله مهمترین عواملی هستند که لیست واردات ما را همچنان مفتوح داشته‌اند.

در طول این مدت گامهای مؤثری نیز در راه تولید مواد اولیه داروئی برداشته شده که علیرغم تولید تعدادی از این اقلام، راه طولانی و پر فراز و نشیبی را پیش رو داریم. البته چنانچه همان سیاستهای مترتب بر ساخت دارو، بر تولید مواد اولیه نیز حاکم باشد، قطعاً در این زمینه نیز گامهای خودکفایی را استوار برخواهیم داشت. این راهم اضافه کنم که گرچه ساخت دارو در داخل بی مسأله نیست، منتهای مراتب کار عظیمی که در سالهای بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در زمینه دارو و داروسازی انجام گرفته، بر مصدق ضرب المثل «دیکته نوشته و دفتر سفید»، طبیعی است که با نارسانی هائی توأم باشد، که عاقلانه ترین راه، اینست که قبل از زیر سوال بردن اصل راه و مکانیسمهای مترتب بر آن، با هماهنگی و برنامه ریزی، مشکلات و نارسانی ها را مرتفع کرده و برآه خود همچنان ادامه دهیم.

نکته آخر نیز اینکه صنعت داروسازی، همین خودکفایی نسبی را از یک سو مدیون طرح ژنریک و از سوی دیگر جلوگیری از واردات بی رویه در مقابل تولید، یعنی تقویت تولید ملی می داند که این نیز خود مدیون همان طرح ژنریک است.

در یک کلام، طرح ژنریک پل خودکفایی صنعت داروسازی است و هیچ عاقلی پس از عبور، پل را خراب نمی کند.

دکتر فریدون سیامک نژاد

